

Література:

1. Карчева Г. Т., Огородня Д. В., Опенько В. А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжна-родної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3. С. 13–21.

2. Ковтонюк К. В. Цифровізація світової економіки як фактор економічного зростання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 27. Ч. 1. С. 29-33.

РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

*Костіна В.В., д. п. н., професор,
Потіхенська О.В.*

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Військовий напад росії на Україну та введення воєнного стану викликало низку негативних наслідків: стрімке зростання безробіття, збільшення чисельності вразливих категорій населення та послаблення їхнього соціального захисту, - які останнім часом вкрай загострилися. Сьогодні українське суспільство проходить через ряд випробувань воєнного часу, що спричинило розвиток кризових явищ у соціальній, економічній та політичній сферах та зумовило зменшення можливостей держави у повній мірі вирішувати соціальні проблеми й вимагає пошуку альтернативних напрямів їх розв'язання. Одним з важливих механізмів вирішення соціальних проблем є розвиток соціального підприємництва.

Різні аспекти проблеми становлення та розвитку соціального підприємництва досліджували вітчизняні (Л. Долуду, Ю. Кірсанов, А. Корнецький, В. Назарук, А. Свинчук, В. Смаль та ін.) та закордонні (Д. Кікал, Т. Лайонс, Д. Мейр, Ш. Пенья Кік, Д. Робінсон, К. Хокертс та ін.) науковці.

Аналіз наукової літератури [1] показав, що за своєю суттю соціальне підприємництво визначається як механізм створення соціальних змін через підприємницьку діяльність та має свої особливості: соціальний ефект є прямим цілеспрямованим результатом, а не побічним продуктом діяльності; генеруючи прибуток, соціальні підприємці, спрямовують його в першу чергу на вирішення соціальних проблем, а не на збагачення власників; соціально-підприємницька діяльність спрямовується на виконання соціальної місії в контексті вирішення суспільних проблем, або ж на працю у сфері неприбуткової діяльності, на досягнення соціального ефекту. Поряд з загальними характеристиками, що притаманні звичайному бізнесу соціальному підприємництву притаманні і специфічні риси (пріоритетність соціальної мети, реінвестування прибутку у соціальний розвиток, відкритість і прозорість діяльності та публічна звітність).

Важливою ознакою соціального підприємства є чітко визначена соціальна мета, що задекларована у статутних документах підприємства, та вимірювана

соціальна цінність. За даними аналітичного звіту з економіко-правового аналізу соціального підприємництва в Україні в межах проекту «EU4Youth», більшість вітчизняних соціальних підприємств формулюють свою соціальну місію у статуті або виступають із відкритою публічною декларацією про це [4]. Переважна більшість задекларованих місій соціальних підприємств в Україні стосується соціальної діяльності у сфері соціальної та економічної інтеграції осіб із соціально незахищених верств.

Аналіз Програми економічного та соціального розвитку м. Харкова на 2023 [2] засвідчив, що через війну, економічні, соціальні та інші чинники багато молоді виїжджає за кордон, залишає свої громади в пошуках можливостей у великих містах в межах країни, не відчуваючи зв'язку з тією територією, де народилися чи проживають та не розуміючи в повній мірі свого потенціалу та можливостей, які можуть використовувати для участі в житті громади та впровадженні змін. Саме на формування відчуття важливості, включеності, розкриття можливостей молоді та надання дієвих інструментів для їхньої роботи в громадах має, на нашу думку, спрямовуватися розвиток соціального підприємництва сьогодні.

Як зазначає В. Сонько, один з важливих кроків розв'язання проблеми включеності молоді в активне соціальне життя – створення Молодіжних рад, як консультативно-дорадчих органів комунікації з владою [3]. Саме на розв'язання створена Національна програма «Незламна молодь: молодіжні ради», яка запрацювала з червня 2023 року та розроблена Українською асоціацією молодіжних рад та втілюється в межах програми «Мріємо та діємо», основною метою якої є зміцнення інституційної спроможності молодіжних рад по всій Україні, підвищення рівня співпраці з місцевою владою та залучення молоді до процесів прийняття рішень та плану відновлення України.

Враховуючи вищезазначені ідеї нами розроблено комплексну програму розвитку потенціалу резильєнтності дітей та молоді територіальної громади, що передбачає соціальну роботу з дітьми, молоддю, їхніми батьками та педагогами на засадах соціального підприємництва.

Отже, соціальне підприємництво на рівні громади розглядаємо як цілеспрямовану комплексну діяльність, що сприяє зміцненню резилієнтності громади в цілому шляхом вирішення соціальних проблем дітей, їхніх батьків та молоді, забезпечує їхнє працевлаштування, розвиток соціальної активності та соціальну адаптацію в умовах складного економічного становища та воєнного стану в Україні.

Література:

1. Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л. Соціальне підприємництво як інноваційний інструмент вирішення суспільних проблем: передумови становлення та активізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 6. Ч. 2. С. 129–132.

2. Програма економічного та соціального розвитку м. Харкова на 2023 рік: Додаток до рішення 14 сесії Харківської міської ради. Від 25 січня 2023

року № 323/23. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/ru/document/povidomlennya-67647.html> (дата звернення 30.10.2023).

3. Сонько В. Наша мета – щоб у кожній громаді була молодіжна рада. *Мультимедійна платформа іномовлення України*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3781865-nasa-meta-sob-u-koznij-gromadi-bula-molodizna-rada.html> (дата звернення 19.11.2023).

4. Соціальне підприємництво в Україні. *Економіко-правовий аналіз. EU NEIGHBOURS east.2020*. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/publication/s/ekonomiko-pravovyj-analiz-soczialnogo-pidpryyemnyctva-v-ukrayini/> (дата звернення: 19.11.2023).

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЇ: ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО КОМПОНЕНТА

Кудрявцев В.М., к.е.н., доцент

Макаренко С.П., аспірант

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Тенденції сучасної економіки та дедалі вищі вимоги до якості здійснення діяльності організаціями передбачають новий підхід до формування цінностей та основних напрямів розвитку і функціонування підприємств, галузей, регіонів і держави в цілому.

У розрізі концепції сталого розвитку значну роль відіграє не тільки динаміка показників, а й ступінь їхнього впливу на екологію, суспільство, фінансово-господарську діяльність і розкриття інноваційного потенціалу.

Сталий розвиток – важливий компонент функціонування сучасних організацій, який відображає різні аспекти діяльності та сприяє ідентифікації її подальших напрямів і перспектив.

Стан сталого розвитку – це досягнення рівноваги між соціально орієнтованими, екологічними та фінансово-економічними напрямками діяльності. Розкриваючи роль кожного компонента, слід зазначити, що саме рівнозначний розвиток усіх напрямів слугує підставою для підвищення ефективності функціонування.

Необхідність постійного моніторингу реалізації напрямів сталого розвитку зумовлена тенденціями світової економіки та цілями ООН у сфері сталого розвитку держав і провідних підприємств світу.

На думку авторів, сталий розвиток підприємства – це такий стан, за якого під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників функціонування підприємства є збалансованим за основними показниками, стратегічні цілі підприємства пов'язані з цілями і потребами зовнішнього середовища, а процес реалізації цілей підприємства забезпечується розвитком сильних сторін і перспективних напрямів діяльності.

З метою актуалізації та моніторингу інформації та даних, що сприяють ефективній реалізації концепції сталого розвитку, провідні підприємства світу